

## POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa A. G. E.  
przeciwko Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska  
i Gospodarki Wodnej w Ł.  
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 stycznia 2020 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej powódki  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 30 stycznia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c.), a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka powołała się na potrzebę wykładni przepisów prawa w związku z występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych, które przedstawiła w formie pytań: „Czy dopuszczalne jest zastosowanie konstrukcji nadużycia prawa podmiotowego określonej w art. 5 k.c., tj. normy bez wątplenia o charakterze materialnoprawnym, w kontekście nieuwzględnienia upływu terminu zawitego (art. 584 k.s.h.)?”, „Czy dopuszczalne jest zastosowanie do przewidzianego w art. 584 k.s.h. terminu zawitego ogólnych przepisów k.c. o przedawnieniu, w tym dotyczących zawieszenia i przerwania terminów przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 1 i art. 124 § 2 k.c.)?”, „Jeżeli dopuszczalne jest zastosowanie nadużycia praw podmiotowych z art. 5 k.c. jako podstawy do nieuwzględnienia upływu terminu zawitego (art. 584<sup>13</sup> k.s.h. oraz inne terminy zawite prawa cywilnego), to czy dopuszczalne jest zastosowanie art. 5 k.c. wobec jednej strony postępowania, bez względu na zachowanie strony przeciwnej, powołującej się na klauzulę generalną z art. 5 k.c., jeśli ta strona jest wystarczająco chroniona przez prawo, a szczególnie jeśli nie czyni użytku ze swoich praw, albo sama dopuściła się szeregu zaniedbań dochodzenia swoich praw sprzecznym ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa albo łamała zasady współzycia społecznego?”, „Czy dopuszczalne jest zastosowanie klauzuli generalnej nadużycia praw podmiotowych z art. 5 k.c. jeśli strona, na której ciąży ciężar dowodu, wobec domniemania korzystania z praw w sposób zgodny z zasadami współzycia społecznego, tego dowodu nie przedstawiła?”, „Czy dopuszczalne jest zastosowanie klauzuli generalnej nadużycia praw podmiotowych z art. 5 k.c., która winna być stosowana ostrożnie i tylko wyjątkowych wypadkach po wnikliwym rozważeniu wszystkich okoliczności w sytuacji, kiedy nie zostały rozważone przez Sąd wszystkie okoliczności i dowody wniesione przez jedną ze stron postępowania, czyli nie dokonano oceny całokształtu okoliczności konkretnej sprawy?”

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i potrzebę wykładni przepisów prawa jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to

zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398<sup>3</sup> § 3 i art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problem sformułowany przez powódkę nie ma cech określonych wyżej, gdyż odpowiedzi na postawione przez nią pytania dostarcza orzecznictwo Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca przytoczyła uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2013 r., III CZP 2/13 (OSNC 2014, nr 2, poz. 10), w której Sąd Najwyższy, z przytoczeniem licznych orzecznictwa, wypowiedział się szeroko na temat warunków stosowania art. 5 k.c. w odniesieniu do upływu terminu prekluzyjnego.

Zasady wykładni i przesłanki stosowania art. 548<sup>13</sup> k.s.h. Sąd Najwyższy wyjaśnił natomiast w powoływanych przez Sądy *meriti* uchwałach z 9 lutego 2017 r., III CZP 98/16 (OSNC 2017, nr 10, poz. 109) i III CZP 113/16 (OSNC 2018, nr 1, poz. 1), w których wskazał, że przesłanką zastosowania art. 548<sup>13</sup> k.s.h. w odniesieniu do dłużnika będącego osobą fizyczną jest wytoczenie przeciwko niemu przez wierzyciela powództwa w okresie biegu terminu określonego w tym przepisie. W motywach uchwał Sąd Najwyższy stwierdził, że dosłowne odczytanie art. 548<sup>13</sup> k.s.h. czyniłoby regulację wprowadzoną nią pozorną, gdyż w okresie trzech lat wierzyciel z reguły nie zdołałby uzyskać przeciwko przekształcanemu przedsiębiorcy tytułu wykonawczego oraz zaspokojenia w drodze egzekucji. Takie odczytanie przepisu mogłoby nawet zachęcać zadłużonego przedsiębiorcę do przekształcenia formy prowadzonej działalności w spółkę kapitałową i przedłużania ewentualnego procesu, aby uwolnić się od odpowiedzialności swoim majątkiem osobistym. Zasadnicze znaczenie dla ustalenia sensu normy prawnej wyrażonej w art. 548<sup>13</sup> k.s.h. mają zatem dyrektywy wykładni systemowej oraz

zasada jedności prawa cywilnego. Terminy zawite występujące w systemie prawa cywilnego, zaliczanie do terminów prekluzji sądowej są terminami do dochodzenia roszczeń, praw stanu cywilnego lub do wytaczania powództw o ustalenie lub ukształtowanie praw majątkowych, a więc terminami, które umożliwiają uprawnionemu podjęcie działań w celu uzyskania ochrony prawnej. Dyrektywy systemowe przemawiają za przyjęciem, że trzyletni termin przewidziany w art. 548<sup>13</sup> k.s.h. jest terminem zawitym do dochodzenia roszczeń, co oznacza, że dłużnik będący osobą fizyczną ponosi solidarną odpowiedzialność na podstawie art. 548<sup>13</sup> k.s.h., jeżeli wierzyciel wytoczy przeciwko niemu powództwo w okresie biegu terminu określonego w tym przepisie.

Sądy *meriti* w niniejszej sprawie wyłożyły art. 548<sup>13</sup> k.s.h. w sposób zgodny z kierunkiem wykładni tego przepisu ustalonym w przytoczonych wyżej uchwałach Sądu Najwyższego, a skoro od kilkunastu lat nie budzi on wątpliwości, to nie ma też potrzeby zajmowania się zagadnieniem sformułowanym przez skarżącą. Pozwany uzyskał tytuł wykonawczy przeciwko powódce zanim upłynął termin określony w art. 548<sup>13</sup> k.s.h., a zatem może dochodzić od niej zasądzzonego od niej świadczenia niezależnie od tego, jakie działania powódka podjęła w celu przeniesienia majątku, na bazie którego niegdyś prowadziła działalność gospodarczą na inne podmioty prawa handlowego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

aj